

Presidiets rapport till Plenum för verksamhet under perioden 190402– 191021

Sametingets presidium består av ledamöterna Paulus Kuoljok och Åsa Blind sedan Mona Persson och Daniel Holst lämnat in begäran om entledigande från sitt uppdrag den 16:e mars 2018.

Under perioden 190402– 191021 har möten genomförts enligt nedan:

- **26:e April**
Möte inför plenum i Dearnä
- **17:e September.**
Möte angående plenumsprogram för plenum i Haparanda, plenum i Stockholm samt arbete med Sametingsordningen.
- **11:e Oktober**
Samrådsmöte med SVT. Deltagande vid detta med anledning av diskussioner kring sändningen från Sametingets plenum.

Under perioden 190402– 191021 har representation genomförts enligt nedan:

- **7:e Maj**
Deltagande vid Kulturministerns vårlunch samt möte med Riksdagsförvaltningen angående planeringen inför plenum i Stockholm våren 2020.
Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok
- **9:e Maj**
Deltagande vid Talmannens vårmiddag.
Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok
- **15:e Juni.**
Åjttes 30-års jubileum samt invigning av deras nya duoddjeutställning med över 400 duoddjeföremål.
Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok
- **9:e Augusti.**
Återbegravning av de 25 samer som grävts upp från grannplatsen i Lycksele.
Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok
- **10:e September.**
Riksdagsöppnande samt deltagande som åhörare vid Girjasmålet i högsta domstolen.
Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok

- **11:e September.**

Deltagande som åhörare vid Girjasmålet i högsta domstolen.

Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok

- **11:e Oktober.**

Samisk afton på konserthuset i Helsingborg.

Representant: Sametingets ordförande, Paulus Kuoljok

Paulus Kuoljok, Sámedikke ávvdåk

2019-10-21

Buolda

Sametingets Hälso-, äldre- och idrottsnämnd, redovisning perioden april 2019 – oktober 2019, rapport 3

Sametingets Hälso-, äldre- och idrottsnämnd

Ordinarie	Ersättare
Monica Harr Sandström, ordförande	Marina Nilsson Ederlöv
Britt Sparrok, vice ordförande	Per-Henrik Bergkvist
Mariann Lörstrand	Inger Baer Omma
Agneta Rimpi	Elisabeth Önnhall
Anders Axelsson	Magnus Lindberg

Hälso-, äldre- och idrottsnämndens sammanträden

3-4 juni i Arvidsjaur. Protokoll 2019:3. Nämnden fulltalig, Elisabeth Önnhall ersatte Agneta Rimpi.

8 oktober i Storuman. Protokoll 2019:4. Alla ledamöter närvarade.

Ordförandeberedningar

14 maj ordförandeberedning med kansliet inför nämndsmötet 3-4 juni.

30 september ordförandeberedning med kansliet inför nämndsmötet 8 oktober.

Ordförandebeslut

26 april skickade Monica Sandström idrottspolitiska handlingsplanen till Sametingets kansli som skickades på remiss 25 juni.

28 augusti skrivelse till Sametingets styrelse med anledning av kallelse till arbetsmöte 4 september i Stockholm. De dokument som följde med kallelsen var Mål och riktlinjer 2020 – 2022, Verksamhetsplan med delegationsordning 2019. Nämnden för hälsa, äldre och idrott vill komma med förslag till ändringar. Nämndens förslag till ändringar i dokumenten är så omfattande att den tid som avsatts för arbetsmötet, 2 timmar tillsammans med samtliga nämndsordförande, inte ansågs tillräcklig. Skrivelsen inskickades istället för ordförandes närvaro. Britt Sparrock, vice ordförande för nämnden, närvarade på arbetsmötet.

Övriga möten/konferenser

9 maj deltog Monica Sandström och kansliet på samrådsmöte i Kiruna som Försäkringskassan inbjöd till.

9 oktober Samisk hälsokonferens i Storuman. Kunskapsnätverket för samisk hälsa inbjöd politiker, chefer och medarbetare inom hälso- och sjukvård och övriga intresserade av området samisk hälsa. Nämndens alla ledamöter deltog.

Malå 2019-10-16

Monica Harr Sandström

Ordförande

Sametingets Kulturnämnd – redovisning perioden 26 mars – 17 oktober 2019, rapport nr 6.

Sametingets Kulturnämnd

Ordinarie:

Ingrid Inga, ordförande
Marina Ederlöf, vice ordförande
Nils Johan Labba
Louise Skerk
Veronika Håkansson

Ersättare:

Ann Christin Blind
Martin Lundgren (vald 23-25 maj 2018)
Fia Kaddik
Hilding Andersson
Daniel Holst (vald 23-25 maj 2018)

2019

Kulturnämndens sammanträden

11-12 juni	Kulturnämndens sammanträde varvid beslutades om bl a bidrag till samisk kultur, remissyttranden ang Sametingets språkstrategi och Region Västerbottens kulturplan, Kulturnämndens budgetunderlag för 2021-2023 och kulturnämndens budgetäskanden för 2020 behandlas, skrivelse från Kulturnämndens och Näringsnämndens ordförande ang representation vid Sametingets möten med ansvarigt departement/regeringen
8-9 oktober	Kulturnämndens sammanträde varvid beslutades/behandlades om bidrag till samisk kultur, kulturanslag till korttidsstudiestödet, mål för samisk kultur, instruktion för samisk kultur, redovisning av uppdrag Samisk kulturarv, repatriering i Lycksele och kranium utan skalltak mm

2019

Ordförandeberedningar

29 maj	Ordförandeberedning inför Kulturnämndens sammanträde 11-12 juni 2019
20 sept	Ordförandeberedning inför Kulturnämndens sammanträde 8-9 oktober 2019

2019

Dialogmöten

11 juni	Kulturnämnden håller dialogmöte med Tjállegoahte – Samisk författarcentrum
8 oktober	Kulturnämnden håller dialogmöte med Konstnärsnämnden ang stipendier och bidrag till konstnärer/kulturarbetare och för information om Sametingets Kulturpolitiska handlingsplan
9 oktober	Kulturnämnden håller dialogmöte med Svenska samernas riksförbund om deras verksamhet
9 oktober	Kulturnämnden håller gemensamt dialogmöte med Svenska Samernas riksförbund och SameÄtnam ang slöjdfrågor

2019	Samråd
2 maj	Kultursamråd och dialog kring nationella minoriteter och urfolkskultur, Kulturplan för Norrbotten 2018-2021 med Region Norrbotten
28 maj	Vice ordförande deltar vid styrgruppsmöte ang Stockholms universitet/Umeå universitet/Kungliga bibliotekets projekt Samiska audiovisuella samlingar
8 oktober	Kulturnämnden samråder med Umeå universitets/Kungliga bibliotekets projekt Samiska audiovisuella samlingar ang forskningsetik inom projektet
2019	Övrigt
24-25 maj	Ordförande deltar vid Sámi Duodjis slöjdräff i Jokkmokk med samiska slöjdare
25 maj	Vice ordförande deltar vid öppnandet av utställning Urfolksspår i Granö – urfolkskonst med 7 konstnärer från Sápmi, Grönland och urfolket Ainu-folket
27 maj	Ordförande och vice ordförande deltar vid utdelning av Astrid Lindgrens Memorial Award på Konserthuset i Stockholm
19 juni	Ordförande och Sametingets kulturchef deltar vid Kungliga bibliotekets samtal om samisk litteratur på Samernas bibliotek i Jokkmokk
9 aug	Ledamoten Veronika Håkansson deltar vid repatrieringceremonin av samiska kvarlevor i Lycksele
30 aug	Ordförande informerar riksdagsledamoten John Weinerhall m fl Moderaterna, om Sametingets kulturpolitik
3 sept	Ordförande informerar riksdagsledamoten Anna Sibinska , MP om Sametingets kulturpolitik
18 sept	Ordförande deltar vid möte med bl a Lycksele sameförening om fortsatt repatriering av samiska kvarlevor i Lycksele
2019	Konferenser
3-5 juni	Ordförande, vice ordförande, kulturchefen och kulturhandläggaren deltar vid Arctic Arts Summit 2019 i Rovaniemi tillsammans med Kulturnämnderna för Sametinget i Norge och Finland och Samerådet och Statens Kulturråd i Sverige och i Norge.

16-17 oktober Ordföranden och ledamoten Nils-Johan Labba deltar vid KulturSápmi i Kiruna. Konferensen är en gemensam kulturkonferens för Sametingen i Norge, Finland och Sverige samt Samerådet.

2019 **Remissyttranden samt övriga yttranden**

11-12 juni Remissyttrande ang Sametingets Språkstrategi samt Region Västerbottens kulturplan

2019 **Samråd med Sametingets styrelse och styrelsens kulturansvarige ledamot Anders Kråik**

18 aug Samråd per telefon ang Sametingets och ISOFs regeringsuppdrag/utredning om ansvar av samiskt kulturarv

4 sept Ordförande deltar vid arbetsmöte med Sametingets styrelse och Sametingets nämnder ang förslag till verksamhetsplan för Sametinget

7 oktober Samråd via telefon ang deltagande vid Kulturnämndens möte 8-9 oktober samt om Kulturnämndens äskanden om tillsanslag till Kulturnämnden för budgetåret 2019.

För Kulturnämnden

Ingrid Inga
Ordförande

Ledamöter

Nils Johan Labba
Marina Ederlöf, vice ordförande
Louise Skerk
Veronika Håkansson

Nämnden för Sameskolstyrelsens redovisning

Denna redovisning omfattar tiden från den 1 april fram till och med den 18 oktober 2019.

Protokollförda möten

Under perioden har nämnden för Sameskolstyrelsen haft fyra protokollförda möten.

26 april Per capsulam	<i>Nämndmöte</i> Nämnden för Sameskolstyrelsen har i budgetunderlag för 2020-2022 sett behov av att påbörja process för tillbyggnad av sameskolan i Giron. I dagsläget använder skolan moduler som utbyggnad. Nämnden beslutade att uppdra till skolchef att gå vidare med förprojekteringen samt anta offert från Norconsult.
4-5 juni Jáhkamáhkke	<i>Nämndmöte</i> Under mötet fick nämnden för SamS information om elevers resultat och kommande läsår. Nämnden beslutade att skolchef skulle utreda frågan angående avyttring av slöjdbyggnaden i Dearnas och avstyckning av delar av befintlig tomt för att kunna minska hyreskostnaderna för Sameskolstyrelsen.
24 juni Telefonsammanträde	<i>Nämndmöte</i> I samband med nämndens sammanträde 2019-06-04--05, §39/19 informerade skolchef AnnaKarin Länta om att diskussioner har förts med Offentliga Hus som har föreslagit att de kan avyttra slöjdbyggnaden och avstycka delar av befintlig tomt för att på så sätt minska hyreskostnaderna för Sameskolstyrelsen. Nämnden för Sameskolstyrelsen beslutade att uppdra till skolchef att fortsätta utreda frågan för att presentera lämpliga förslag för nämnden vid detta telefonsammanträde. Nämnden för Sameskolstyrelsen beslutade att inte längre hyra slöjdhuset (byggnad 2), att skolchef får i uppdrag att fortsätta förhandla med Offentliga Hus om utökad skolgård, samt att skolchef får i uppdrag att inhämta offert från Offentliga Hus om hyresavtal för sex år som presenteras för nämnden.
24 september Jáhkamáhkke	<i>Nämndmöte</i> Ärenden på nämndens möte var bland annat budget 2020, Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, fritidshem, förskoleklass och skola, information om beviljade ansökningar till integrerad samisk undervisning och Dearnas sameskola. I regeringens höstbudgetpropositionen är förslaget att SamS ska få 51 579 000 kr i anslag år 2020, 52 246 000 kr år 2021 och 52 870 000 kr år 2022. Nämnden beslutade att förtydliga beslutet från juni mötet gällande Dearnas sameskola. Nämndens beslut innebär att skolchef ska få ett tydligt förhandlingsmandat att söka en besparingslösning för Dearnas sameskolans hyreskostnader. En sådan lösning får inte inskränka på skollagens bestämmelser om likvärdig skola med gällande kvalitetskrav. Skolchefen arbetar enligt följande steg:

1. Ansvarar för att samla in synpunkter genom samverkan med berörda parter och föra fackliga förhandlingar enligt MBL med personal.
2. Ansvarar för att konsekvensanalys från huvudmannen tas fram för att ha ett beslutsunderlag till nämnden.
3. Målet är att nämnden tar beslut i november om vilket hyresavtal som ska tecknas med Offentliga Hus grundad på ovannämnda process.

Övrigt

13 maj
Telefon

Förmöte inför myndighetsdialog
Skolchef, nämndordförande och viceordförande hade ett telefonmöte med Anna Dammert på skolenheten, utbildningsdepartementet inför myndighetsdialogen.

14 maj
Giron

Sámi mánát ođđa searvelanjain (SÁMOS)
Möte med Sametingets utbildningsansvarige i styrelsen, Lars Miguel Utsi, projektledare för SÁMOS, Ol-Johan Sikku och kulturhandläggare på finska Sametinget, Ulla Aikio-Puoskari. Under mötet diskuterades hur samarbetet och ansökan för interreg skal göras och utformas.

24 maj
Stockholm

Myndighetsdialog
Vice ordförande, Karin Vannar, deltog på myndighetsdialog i Stockholm tillsammans med skolchef och controller.

Undertecknat

Johanna Njaita

Ordförande i nämnden för Sameskolstyrelsen

SÁMEDIGGI

Ealáhuslávdegoddi

Stefan Mikaelsson.

17 oktober 2019.

Sametingets plenum beslutade den **29.8.2017** enligt § 12 att till ledamöter i Näringsnämnden utse som ordinarie ledamöter: **Erik Fankki, Birgitta Andersson, Stefan Mikaelsson, Håkan Jonsson** och **Agneta Rimpi**. Till personliga ersättare utsågs följande: **Kristina Larsgren, Annelie Päiviö, Charlotta Svensson, Peter Holmqvist och Mona Persson**.

Denna rapport avser således tiden från närmast föregående rapport den 1 april och fram till och med den 17 oktober 2019.

Näringsnämndens **fjortonde** sammanträffande blev ett arbetsmöte & avhölls den **15 maj**. Inriktningen blev beredning av Näringspolitisk strategi, OECD:s rapport om samiskt näringsliv samt föredragning om de två konferenser som skett under våren dels den **27-28 februari i Liksjo** och dels konferensen **"Från Tradition Till Innovation"** som hölls den **7-8 maj i Ubmeje**. Äntligen erhöll Nämnden en resultatrapport för kalenderåret 2018, vilket dessbättre klarade förhållanden & rätade ut de frågetecken som nämnden hade haft för det ekonomiska utfallet för 2018.

Näringsnämndens **femtonde** sammanträde blev av den **17 juni** per telefon. Budgetrevidering 2019 och Budget 2020 kunde beslutas. Remissvar på Språknämndens erbjudande om att kunna påverka arbetet med att fastställa en språkstrategi avlämnades. Nämnden fastställde även svar på Motioner: M 539 – Dokumentationsstöd av samiska berättelser och vittnesmål – inköp av diktafoner. Svaret är inlämnat till styrelsen.

Näringsnämndens **sextonde** sammanträde arrangerades den **22-23 augusti i Julev**. Här redovisas några av de viktigaste punkterna som genomgicks: -Föregående protokoll, -Näringspolitisk strategi – presentation av reviderat förslag, -Budgetutfall per sista juli, -Arrangerande av framtida nämndsmöten, -Genomgång av innevarande Landsbygdsprogram samt hur arbetet fortskrider med kommande programperiod, - Övrig information kansli/styrelse.

Den **5 september** gick förslaget till näringspolitisk strategi ut på ett brett remissförfarande till det samiska samhället. Enskilda personer och samiska företag som vill besvara remissen har tillgång och möjlighet till detta via Sametingets webbplats.

Näringsnämndens **sjuttonde** sammanträde blev placerat ute på **Arlanda- Sky City** över dagen den **7 oktober**. Här redovisas två av de viktigaste punkterna som genomgicks: -Näringspolitisk strategi – presentation av remissvar & fastställande av reviderat förslag, Genomgång av innevarande EU-program samt hur arbetet fortskrider med kommande programperiod.

Ordförandens representation, sammanträden & konferenser-

9 april, Arbetsmöte Näringspolitisk strategi, Sametingets kansli Gironis,

7-8 maj, Sametingets rådslag; "Från Tradition till Innovation", Ubmeje,

17 maj, Norges Nationaldag, Norges Ambassad, Stuehkie,

9 augusti, Internationella Urfolksdagen, Liksjoe,

4 september, Arbetsmöte med styrelsen angående verksamhetsplan, Stuehkie,

6 september, Workshop Interreg Näringsdepartementet, Stuehkie,

16 september, Länsstyrelsen, Miljöforum Norr 2019, Julev

23-24 september, FAO, Expert-möte för urfolks fiske i Arktis, Rome, Italy.

8 oktober, Högsta Domstolen, Stuehkie,

15-16 oktober, Workshops och föreläsningar i hållbar samisk turism och samisk matkultur, Čohkkiras.

En särskild rapport från Workshopen beträffande Interreg och kommande programperiod som skedde på Näringsdepartementet den 6 september, har överlämnats till kansliet; **dnr 2019-01137**.

Nämndens reviderade budget och verksamhetsplan per den 17.6. (**2019:03 §4**) har för kalenderåret 2019 uppfyllts i och med nämndsmötet avhållet den 7 oktober. Näringsnämnden är tacksam för det erhållna stödet som gjorde detta engagemang möjligt.

Det samiska sättet – Sámi vuohki – Allt för en levande samisk miljö – **ealli sámi birra**. Den samiska kulturella mångfalden är särskilt viktig och det förhållandet ska lyftas fram- synliggöras även i nämndens arbete & förhållningssätt.

För Näringsnämnden,

STEFAN MIKAELSSON.

Ávdđáulmusj – ordförande

Rapport till plenum Rennäringsnämnden för period 2019-04-01 — 2019-10-11

Ordinarie	Ersättare
Marita Stinnerbom, ordförande	John-Tomas Labba
Anders-Erling Fjellås, v.ordförande	Matti Berg
Martin Lundgren	Johan Skogsfeldt
Håkan Jonsson	Hilding Andersson
Torkel Stångberg	Erik Östergren

Rennäringsnämnden har haft två protokollförda möten

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
6 maj	Video	Rennäringsnämnden	
14 juni	Stockholm	Rennäringsnämnden	
11 okt	Vilhelmina	Rennäringsnämnden	

Nämnden har omdisponerat budgeten för främjande av rennäringsanslaget, beslutat om skadeförebyggande åtgärder gällande varg, beslutat om direktiv för analys av förekomstbaserad ersättning för björnsador på ren på samebynivå, baserat på förekomst av björn utifrån spillningsinventering och registrering av familjegrupper på spårnö samt björnarnas individuella predationstakt på ren. Hanterat överklagningsärenden, gett kansliet i uppdrag att inarbeta remissvar samt fortsätta beredning av nya föreskrifter om bidrag och ersättningar för rovdjursförekomst i samebyarna. Ge kansliet i uppdrag att bereda frågan om forskning och resurser angående renförluster pga av örn, att utarbeta förslag till åtgärdsplan för vargförekomst med krav på åtgärder från naturvårdsverket. Beslutat om att utlysa projektmedel och att speciellt prioritera de samebyar som inte äger rätt till bygdemedel. Att finansiera renmärkesapp, att fortsätta arbetet med rovdjursstrategi genom att nå ut med budskapet genom media och att bevilja medel till projektansökningar samt se över förskottsutbetalningar för rovdjursinventering.

Rennäringsnämndens ordförande har medverkat på följande möten

Styrgruppen för rovdjursstrategin har haft möten, en budskapsplattform har utarbetats och förslag till infographics har tagits fram. Planering av mediastrategi för att nå ut med budskapet.

Ett riksdagsseminarie om renskötsel och rovdjur har genomförts på riksdagen, Föredrag om renskötseln förutsättningar och tillstånd med fokus på rovdjur, Förvaltningsverket för toleransnivåer, En samebys perspektiv och Länsstyrelsens

SÁMEDIGGI/SAMETINGET

Rennäringsnämnden

Redovisning

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggi
Sámedigkie

arbete med förvaltningsverktyget. Det var 20 deltagare på seminariet och ledamöter från Centern, Socialdemokraterna, Vänstern, Sverigedemokraterna, närings- och miljödepartement, Naturvårdsverket, Civil rights defenders och Naturskyddsföreningen.

Möte med sydligaste samebyarna för att diskutera konkreta åtgärder för att förhindra att varg kommer in i renskötseområde och när varg har kommit in i samebyarnas betesmarker.

Deltagit när Sametinget har information om webbaserade toleransnivåverktyget i Östersund. SLU och Sametinget redogjorde för hur verktyget är uppbyggt, vilka nyckeltal som ligger till grund för beräkningsmodellen samt hur samebyarna själva kan använda sig av det.

Sametinget har skickat in Omprövning av vargbeslut till naturvårdsverket, närings- och miljödepartementen. Naturvårdsverket avlog omprövning och beslutet är överklagat till Högsta domstolen i förvaltningsrätt.

Deltagit på Svenska samernas landsmöte.

Möte med Landshövdingen i Norrbottens län. Frågor som diskuterades var rovdjursförvaltning, hantering av inventering i länet och främst problematiken gällande vid dåliga inventeringsförhållanden. Norrbotten som stort län att inventera rovdjur och att samebyarna anser att de sköter större delen av inventeringen. Miniminivåer av rovdjur. Björnförvaltningen och mininivå arbetet gällande björn eftersom förvaltningsnivån i länet ligger långt över miniminivån kan denna minskas och att de specifikt arbetar mot kalvningsområde. Minska populationen av björn i skogsamiska kalvningsområden och att skyddsjaktsärenden ska behandlas snabbt. Stora populationer av järv i delar av Norrbotten skapar stora problem när andra områden inte inventeras i den omfattning som finns behov av genom minskade medel till inventering. Hantering av vargen som rörde sig i Arvidsjaursområdet och som senare beviljades skyddsjakts på i Västerbotten. Andra frågor som lyftes var skoterförbudet i Norrbotten och hur man bättre kan lösa den omfattande skotertrafiken på våren i fjällområdet samt att den ökade skotertrafiken i skogsområdet under vintern som inte är förenligt med § 94 i Rennäringslagen. Renskötsekonventionen och problematiken med Norge samt de rättsprocesser som svenska samebyar driver i Norge.

Deltagit på Renskötsekonferens om behov av forskning och rensjukdomar. Samebyar och forskare som tillsammans diskuterar och lyfter renskötelsns behov av forskning. Många av de forskningsbehov som samebyarna lyfter forskas det redan om. Behovet av en forskningsförmedling om vilken forskning som bedrivs och vilka

SÁMEDIGGI/SAMETINGET

Rennäringsnämnden

Redovisning

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

resultat som de kommer fram till. Många forskningsrapporter och artiklar publiceras på engelska och i tidskrifter som inte är lättillgänglig, det behövs en sammanfattning av forskningsresultat.

Föredrag om renens sjukdomar av Susan Kutz, Sauli Laaksonen och Asgrim Opdal.

Deltagit på möte med Naturvårdsverket om rovdjursförvaltning. Frågor som diskuterades ev licensjakt på järv som en pilot, Samråd ska genomföras med samebyarna och de ska få vara med att bestämma vilket område som ska jagas på. En ev licensjakt får inte påverka skyddsjakter och skadeförebyggande åtgärder gällande populationssänkning i andra län. Vägledning och riktlinjer för skyddsjakter som NV fått regeringsuppdrag och som inte är genomfört. Förslag skulle ha varit redovisat vid årsskiftet. Vargbeslutet i Jämtland och att Sametinget överklagat beslutet samt problematiken att diskutera rovdjursförvaltning och varg med miljödepartementet.

Möte med samebyarna i Jokkmokksområdet för att påbörja arbetet med ev gränsbestämda samebygränser. På mötet deltog också Anders- Erling Fjällås.

Möte med Miljö och Jordbruksutskottet

Rennäringsnämnden har inbjudit till möte med Miljö och Jordbruksutskottet under deras Norrbottens resa. Mötet började med lunch med gravad fisk, långkokt bringa och torrkött med kaffeost. Under lunchen informerade RNN ordförande om renkött som klimatsmart kött och traditionell mat. Sirgis sameby berättade om samebyn och renskötseln kring Luleå.

Föredrag om renskötselns förutsättningar av Sametinget, Saminuorra om ungdomars möjligheter och utmaningar, Vindkraft och renskötsel föredrag av Jinjevarie sameby, Skogsbruk av SSR, Renskötselns tillstånd och statistik av Sametinget och Rovdjursproblematik i Luokta Mavas Sameby. På mötet deltog också Anders-Erling Fjällås och Martin Lundgren. Bilaga PM

Möte med rennäringsavdelningen för att föredra och diskutera politiska prioriteringar under året.

Rennäringsnämndens ordförande sitter med i referensgruppen för björnprojektet i Idre sameby. Information om studien som visar på skillnaden mellan studien i skogssamebyarna. Den björn som är märkt och befunnit sig i området på fjället har inte uppmärksamats av renskötarna som bevakar fjället. Skillnaden från studien i skogsamebyar är att den tagit ren till mitten av juni och samebyn vill att studien även tittar på predation under sommaren och hösten, vilket inte forskningen har medel för. Referensgruppen diskuterar fas 2 av projektet där åtgärder ska utarbetas. Ev en

SÁMEDIGGI/SAMETINGET

Rennäringsnämnden

Redovisning

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggle
Sámedigkíe

Samisk förvaltning av rovdjuren i samebyn. Större uttag av björn och att man ska se helheten av alla rovdjur i samebyn.

Möte med Naturvårdsverkets enhetschef för viltanalys. Frågor som diskuterades inventering i hela landet av alla rovdjur, Svårigheter med järvinventering och kopplingen till ersättningssystemet. Analys av DNA insamling av spillning och föryngringar för att jämföra resultatet. Ny forskning har tittat på populationsberäkning av dna inventering och hur modeller kan visa på rovdjur i ett område. Ett ersättningssystem som inte baseras på inventeringar diskuterades och hur Sametinget och NV tillsammans kan se över både inventering utifrån populationsberäkningar men också hur föryngringar som inte uppfyller alla krav på dokumentation kan utgöra grund för ersättning till samebyar. Avsaknad av forskning av predation på ren orsakad av örn, hur en forskning ska genomföras och att ersättning av örn baseras på gammal forskning.

Rennäringsnämndens ordförande träffade riksdagsledamot Saila Qvicklund och Jägarförbundets ordförande i Jämtland Gun Fahlander tillsammans med en samebyrepresentant. De frågor som diskuterades var vargföryngring i Jämtland, hur toleransnivå på max 10 procent kan efterlevas, författningsändringar och höjning av rovdjursersättning. Hur skyddsjaktsbeslut hanteras och skadeförebyggande åtgärder.

Telefonmöte med samiska delegater i viltförvaltningsdelegationerna för att samordna arbetet med miniminivåer av järv och björn.

Deltagit på riksdagsseminarie som Saila Qvicklund och Kalle Olsson arrangerade tillsammans med Tåssåsens sameby "Renarnas valmöjligheter – ett liv på flykt eller betesro?" Samebyn beskriver konsekvenserna av varg i renhjorden och det enorma rovdjurstryck inom samebyns betesmarker.

Deltog på renbruksplankonferens

Övriga möten

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
3 april	Stockholm	Riksdagseminarie om rovdjur,	1
3 april	Stockholm	Styrgruppsmöte rovdjursstrategi	
6 maj	Telefon	Möte rennäringsnämnden	
6 maj	Vemdalen	Möte med samebyar om åtgärder varg Medverkade på Sametingets infomöte om förvaltningsverktyget	
29 maj	Östersund		
14 juni	Stockholm	Rennäringsnämnd	
14 juni	Stockholm	Möte med utredaren för terrängkörningsutredningen.	

SÁMEDIGGI/SAMETINGET

Rennäringsnämnden

Redovisning

Sámediggi
Sámedigge
Sámiedigge
Saemiedigle

19 juni	Telefon	Möte uppföljning rovdjursplan	
24 juni	Luleå	Möte med Landshövdingen Björn O Nilsson	
1-4 juli	Visby	Almedalen	3
15-16 aug	Jokkmokk	Rensköttselkonferens om behov av forskning och rensjukdomar	
19 aug	Telefon	Planering av Miljö och Jordbruksutskottets möte	
23 aug	Östersund	Möte med Naturvårdsverket Marcus Öhman om rovdjursförvaltning	
26 aug	Jokkmokk	Möte med jokkmokksbyar ang gränsdragning	
27 aug	Luleå	Möte med Miljö och Jordbruksutskottet	2
4 sept	Stockholm	Möte med rennäringsavdelningen	
5 sept	Falun	Möte med referensgruppen för björnprojekt i Idre	
5 sept	Falun	Möte med NV chef för avdelning viltanalys och inventering	
10 sept	Östersund	Möte med Utredaren och Rennäringschefen ang rennäringspolitiska	
24 sept	Digitalt möte	Uppföljning miljö och jordbruksutskottet	
		Möte med Saila Qvicklund, riksdagsledamot, jägarförbundets	
27 sept	Östersund	ordförande i Jämtland och samebyrepresentant	
30-sep	Telefon	Möte med ledamöterna i VFD ang miniminivå järv och björn	
		Riksdagsseminarie anordnat av Saila Qvicklund M och Kalle Olsson	
9 okt	Stockholm	S tillsammans med Tåssåsens sameby.	
10 okt	Vilhelmina	Renbruksplan	

Rennäringsnämndens ordförande och rennäringsansvarig i Styrelsen

Rennäringsnämndens ordförande Marita Stinnerbom

Välkommen till lunchseminarium om renskötsel och rovdjur

Tid: Onsdagen 3 april, kl: 12-13

Plats: Mittpolen, Riksdagshuset Östra

Vi bjuder på wrap och dryck, serveras från 11.30

Riksdagen tog beslut 2013 om en ny rovdjursproposition "En hållbar rovdjurspolitik". Propositionen fastslog en toleransnivå på max 10 procents förluster till av renar till rovdjur.

Konsumenterna gör medvetna val när det gäller mat och världsnaturfondens köttguide visar på att viltkött och ekologiska baljväxter är de proteinkällor som idag klassas som de livsmedel som får grönt ljus gällande klimat, biologiskt mångfald, djurskydd och bete.

Hur får vi då klimatkött på marknaden samtidigt som samerna kan fortsätta bedriva renskötsel utan att rovdjuren ska konkurrera på marknaden?

Idag råder det delade meningar om rovdjuren har ett bättre skydd är renskötseln och vad behövs för att vi ska få en ansvarsfull rovdjursförvaltning i förhållande till renskötseln.

Anmälan före den 28 mars till Marianne Magnusson, marianne.magnusson@riksdagen.se.

Välkommen

Linda Ylivainio och Marita Stinnerbom inleder dagen
Renskötselns förutsättningar och tillstånd med fokus på rovdjur, Rickard Doj Sametinget
Förvaltningsverktyget för toleransnivåer, Lars-Ove Sjanj, Sametinget
En samebys perspektiv, Marianne Gråik, Jinjevaerie sameby
Länsstyrelsens arbete med förvaltningsverktyget, Länsstyrelsen i Norrbottens län,
Panelsamtal med företrädare för Sametinget, Länsstyrelsen, Naturvårdsverket och
Naturskyddsföreningen.

Välkommen!

Linda Ylivainio
Riksdagsledamot
Centerpartiet

Marita Stinnerbom
Ordförande Sametingets
rennäringsnämnd

2019-10-14

Vårt diariennr. 6.2.6-2019-844

Till:

Riksdagens miljö- och jordbruksutskott

För kännedom:

xxx

Promemoria gällande prioriterade åtgärder inom riksdagens miljö- och jordbruksutskotts politiska ansvarsområde

Sametinget stod den 27 augusti 2019 värd för ett samtal i Luleå med riksdagens miljö- och jordbruksutskott och Svenska Samernas Riksförbund, Renägarförbundet och Sáminuorra. I denna uppföljande promemoria presenteras en övergripande bild av vilka frågor Sametinget anser vara prioriterade inom ramen för miljö- och jordbruksutskottets politiska ansvarsområde. För bakgrund, se underlags-PM avseende mötet den 27 augusti 2019.¹

Rovdjursförvaltning i renskötselområdet

Dagens rovdjursförvaltning är i kraftig obalans. Enligt riksdagsbeslut ska renskötseln tolerera rovdjursförluster på maximalt 10 % av den totala renhjorden per år. Det senaste decenniet har den årliga snittförlusten varit 24 %. Ingen trendförändring i förlustnivåer har kunnat observeras sedan riksdagsbeslutet trädde i kraft i december 2013. Dessa förhållanden står i konflikt med både grundlag och internationell urfolksrätt. Huvudskälet är att författningsskyddet för renskötseln är för svagt i förhållande till motsvarande skydd för rovdjur. **Sametinget anser att verkningfulla författningsåtgärder skyndsamt måste vidtas, vilket inkluderar att renskötselns toleransnivå för rovdjursförluster befästs i lag samt att rennäringslagen², förordningen om rovdjursförvaltning³ och jaktförordningen⁴ kompletteras med effektiva verktyg för att uppnå och upprätthålla toleransnivån samt möjliggöra åtgärder som förebyggande skydds jakt och populationsminskning.**

Av de stora rovdjuren orsakar varg störst potentiell skada. Renskötselområdet har under tidigare förvaltningsperioder varit fredat från varg. Naturvårdsverket beslutade dock i maj 2019, i strid med rekommendationer från länsstyrelserna i de fyra nordligaste länen samt

¹ Vårt dnr 6.2.6-2019-844

² 1971:437

³ 2009:1263

⁴ 1987:905

Sametinget, att tillåta vargföryngringar i Jämtlands län⁵. Detta utsätter renskötseln för enorma risker och har redan orsakat stor skada i bland annat Tåssåsens sameby.

Sametinget begär att renskötseln ges djupare inflytande i svensk rovdjursförvaltning, att större hänsyn tas till renskötselns förutsättningar och att renskötseområdet fredas från förekomst av varg.

Dagens rovdjursersättning täcker knappt hälften av den rovdjursdödade renens slaktvärde. Till denna ekonomiska förlust tillkommer kostnader för merarbete samt förlorat avelsvärde. **Sametinget anser att rovdjursersättningen (ersättningsnivån) bör höjas markant för att undvika ekonomisk kollaps inom renskötseln till följd av rovdjurstrycket.**

Renbetesmarker och beredskap för klimatförändringar

Klimatförändringarna drabbar renskötseln redan idag och medför stora störningar för renskötseln. Temperaturväxlingar orsakar ofta låst vinterbete⁶ och samebyar tvingas till krisåtgärder. Det behövs ett ökat skydd för betesmarker, då betestillgången stadigt minskat och gjort renskötseln mer sårbar. 2018 års torka och skogsbränder ödelade stora arealer betesmark, ett scenario som riskerar att bli återkommande. **Samebyarna behöver större resurser till höjd beredskap, tillgängliggörande av betesmarker och anpassning till klimatomställningar. Återplantering av lavbete bör vara en föreskriven åtgärd vid restaurering av branddrabbade områden.**

Tall av arten *pinus contorta* har inplanterats i svensk fauna av skogsbruket och är idag ett stort problem för renskötseln. Arten sprids lätt, skapar täta skogar och förstör både mark- och hänglavsbete. **Sametinget förespråkar ett förbud mot contortatall inom renskötseområdet, restaurering av contortadrabbade områden, samt tydligare lagstiftning för att skydda renbetesområden mot invasiva och skadliga arter.**

Skogsbruket behöver anpassa sina produktionsmål och skötselstrategier till renskötselns förutsättningar och behov. Lagstiftningen måste ses över då oklara rättsförhållanden lett till intressekonflikter mellan skogsbruk och rennäring. Skogarna i nordvästra Sverige har en stor allmän naturvårdsbetydelse och hur de fortsatt förvaltas har en betydande inverkan på bevarandet av biologisk mångfald i Sverige. Direktiven till statens eget bolag Sveaskog bör ses över eftersom Sveaskog är det bolag som bäst kan förväntas att ta ansvar för att Sverige ska uppnå miljökvalitetsmålet "*Levande skogar*". **Sametinget ser att skogarna inom hela renskötseområdet behöver förvaltas så att renbetet i ett utvecklat landskapsperspektiv gynnas.**

Exploatering inom renskötseområdet

Exploatering inom renskötseområdet drabbar ofta renskötseln hårt. Ett starkare författningsskydd i förhållande till bland annat gruv- och skogsnäring, vattenreglering och vindkraft krävs, och samebyarnas bedömningar av skadeverkningar bör ges ett centralt värde vid planerad exploatering. Samebyarnas renbruksplaner visar exploateringarnas

⁵ Dnr NV-01525-18

⁶ Renarna kommer inte åt laven p g a isbildning

kumulativa effekter och bör ytterst vara vägledande vid intrång i vitala delar av renskötselområdet. Renskötseln har också ett starkt behov av resurser till skadeförebyggande åtgärder i anslutning till infrastruktur. Prioriterade åtgärder är konstruktion av exempelvis ekodukter och renstängsel. Mot bakgrund av den svenska mineralstrategin och minerallagens utformning är minerallagen en tydlig exploateringslagstiftning där fokus ligger på behovet av brytning av mineraler. Den avvägning som lagstiftningen gör mellan markägares, verksamhetsutövarers och samernas intressen är därmed till gruvnäringens fördel. **Sametinget begär att Sveriges mineralstrategi och minerallagstiftningen ses över och att hänsyn tas till renskötselns förutsättningar utifrån ett bredare perspektiv där samerna som urfolk enligt internationell folkrätt respekteras.**

Vid utpekandet av riksintressen för vindbruk, vilket Energimyndigheten ansvarar för, har bland annat områden som utgör nationalparker och obrutet fjäll undantagits. Det innebär att det i fjällområdet utanför det som idag är bedömt som obrutet fjäll, och i skogslandet, blir en större koncentration av vindkraftsetableringar och ett ökat tryck på marker där det redan idag finns exploateringar. Det får stora konsekvenser för ett antal samebyar vars marker har utpekats som särskilt intressanta för vindkraft. **Sametinget anser att Sveriges energipolitik och miljömål måste ta hänsyn till renskötsel och samisk kultur.**

EU:s landsbygdsprogram

EU:s och Sveriges jordbruks- och landsbygdsprogram påverkar det samiska näringslivet, och därmed också samernas möjlighet att styra sin ekonomiska utveckling och bevara och främja sin kultur. Den samiska renskötseln är betydelsefull för Sveriges miljömål och den biologiska mångfalden i svensk fjällmiljö. Därför behöver Sverige säkerställa att samiska intressen och behov beaktas och att samisk representation medverkar i utformningen av nya åtgärder och program. Det är prioriterat att Sverige verkar för

- att stöden till rennäringen anpassas till dess villkor som småskalig och extensiv verksamhet,
- att de samiska näringarna ges möjlighet att ta del av de klimat- och miljöåtgärder som inkluderas i EU:s åtgärdsprogram,
- att traditionell kunskap värderas, och
- att unga renskötare (i likhet med förfarande inom jordbruket) får ta del av inkomststöd för etablering av verksamhet.

Sametinget bör vara löpande involverat i beslut som rör utformning av åtgärder och stöd för de samiska näringarna, såväl på nationell nivå som på EU-nivå.

Marita Stinnerbom

Marita Stinnerbom

Ordförande i Sametingets rennäringsnämnd

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

Almedalen

1 juli ankomst

Seminarie:

Hur vill vi använda skogen, Arrangör Sveaskog

Kjell-Arne Ottosson KD

Birger Lahti, V

Peter Helander, C

John Widwgren M

Isak From, S

Rebecca Le Moine, MP

Så kan Energibranchen fixa klimatet

Birger Lahti, V

Patrik Engström, S

Lorentz Tovatt MP

Rickard Nordin, C

Arman Teimouri, L

Camilla Brodin, KD

Lars Hjalmered, M

Mattias Bäckström Johansson, SD

Seminarie: innebär stärkta urfolksrättigheter för samer att de samiska språken stärks

Tisdag 2 juli

Medverkande i Seminarie,

Dragkampen om skogen

Leif Öster, Skogsägare,

Rebecca LeMoine, MP

Isak From, S

Kjell- Arne Ottosson, KD

Magnus Ek, C

Jon Andersson, Ekolog

Sametingets Varför en konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket,
Amanda Lind och Per-Olof Nutti.

Seminarie Hur ökar vi skogens bidrag till en hållbar utveckling

Jennie Nilsson, landsbygdsministern,

Peter Holmgren, FD GD Center för internationell forestry research

Charlotte Bengtsson, VD skogsforsk

Karin Perers ordf. Mellanskog

Per-Olof Sjöö, förbundsordförande GS facket

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggi
Saemiedigkie

Emma Berglund moderator.

Seminarie, Hur lyfter vi vattenkraftens miljönytta utan att offra klimatet.

Viktoria Raft, moderator,

Robert Andrén GD Energimyndigheten

Annika Ekvall, Vattenvårdsdirektör

Anna Jiven, VD vattenkraftens miljöfond

Ida Alterå, CUF Skåne

Jacob Nordström, VD statkraft

Maria Gardfjell, MP

Jacob Granit GD vatten och havsmyndigheten,

Samtalade med GD vatten och havsmyndigheten hur de samrått med Sametinget.

Biskopsmingel på kvällen och Sanna Vannar och Marita Stinnerbom åt middag med Civilministern.

Norrbottens mingel

Onsdagen 3 juli

På vilka sätt är renskötseln en tillgång och hur begränsar dagens rovdjurspolitik renskötsel­företagens bärkraftighet och möjlighet att bidra till landsbygdens utveckling?

Marita Stinnerbom, rennäringsnämndens ordförande i Sametinget och matentreprenören Marja Thomasson Ek samtalar med gäster om potentialen i samiskt näringsliv och renköttet som hållbart, ekologisk och närproducerat. Smakprov på smaker från Sápmi.

Samtal om renskötseln – unik tillgång med hämmad potential?

Vilka förutsättningar behövs och vilka aktörer är viktiga för att utveckla ett starkt samiskt näringsliv som kan möta en hög efterfrågan på renprodukter?

Dagens renskötsel är pressad, renskötare och matproducenter lever med små marginaler och inflytandet över yttre faktorer, såsom markexploatering och en växande rovdjurspopulation, är mycket begränsat. Samtidigt bär renskötseln på unika värden som en hållbar, ekologisk och klimatsmart näring som producerar högklassiga produkter med stor potential på en marknad med hög efterfrågan. Åtgärder krävs för att frigöra den kapacitet som renskötseln har, och politiken bär en avgörande roll för renskötselns framtid och förutsättningar. Företrädare för Sametinget och det samiska näringslivet samtalar med inbjudna gäster om renskötseln tillgångar och potential som hållbar, ekologisk och långsiktig näring. Samtalen hålls med maten som utgångspunkt med smakprov på smaker från Sápmi.

Kl.10.00 - 10.30

Marita Stinnerbom, ordförande i Sametingets rennäringsnämnd

Marja Ek Thomasson, matentreprenör

Sanna Vannar, förbundsordförande, Sáminuorra

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

Kl.12.00 - 12.30

Marita Stinnerbom, ordförande i Sametingets rennäringsnämnd

Marja Ek Thomasson, matentreprenör

Malin Larsson (S)

Tilda Pontén, Legal Adviser, Civil Rights Defenders

14.00 - 14.30

Marita Stinnerbom, ordförande i Sametingets rennäringsnämnd

Marja Ek Thomasson, matentreprenör

Håkan Svenneling (V)

Kristina Yngwe (C)

Almedalen hårdaste mingel - Gruvmingel

Torsdag 4 juli

Medverkade i seminariet Vindkraft på rätt plats- så undviks konflikt mellan förnybart och urfolk.

Anna Skarin, SLU

Björn Risinger GD NV

Robert Andrén GD energimyndigheten

Tomas Hallberg, tillståndsfrågan, Svensk vindenergi

Marita Stinnerbom, Sametinget

Louise Karlberg, Moderator.

Seminarie: Blir vattenkraften miljövänlig nu,

Marcus Sellin, S

Rickard Nordin, C

Jacob Granit, GD

Henrik Josefsson.. Forskare

Joakim Ollen Ordf, svensk sportfiske

Karin Lexén

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggi
Saemiedigkde

Från hästkraft till kokraft och tillbaka- framtidens fossilfria transporter.

Helene Gunnarsson, v. Ordf. Arla

Åse Arnbratt Arla

Maria Malmkvist, VD energigas

Tobias Kullingsjö, Mjölkbonde

Ola Hansen WWF

Rickard Nordin c

Västerbottens mingel,

Redovisning av verksamheten i Samefonden 2019-04-01– 2019-09-30

Styrelsen för Samefonden har sex ledamöter med personliga ersättare. Ledamöterna förordnas av regeringen efter förslag från Sametinget. Nya ledamöter och ersättare har förordnats från och med 1 januari 2018 till och med 31 december 2021.

Ledamöter

Sylvia Simma, ordförande

Lars Jon Allas, vice ordförande

Elisabeth Nejne Vannar

Veronika Håkansson

Håkan Jonsson

Lars-Paul Kroik

Personliga ersättare

Göran Jonsson

Tomas Unga

Per Mikael Åhren

Louise Skerk

Sten Wälitalo

Kristina Nordling

Regeringen har beslutat efter förslag från styrelsen att högst 11,2 miljoner kronor disponeras ur Samefonden under 2019.

Styrelsen för Samefonden har under perioden haft ett telefonmöte 24 april 2019 och ett möte i Luleå 20 augusti 2019. Styrelsen har beslutat att bevilja SSR ett lån på 2,5 miljoner kronor för kostnader i samband med att Girjasmålet prövas i Högsta domstolen. Utöver ansökningar har styrelsen godkänt redovisningar, bevakat Samefondens lån och beslutat om att föreslå till regeringen att Samefonden ska få disponera 12,2 miljoner kr under verksamhetsåret 2020.

Sylvia Simma

Ordförande Samefonden

Rapport till plenum för Språknämnden för period 2019-04-01—2019-10-18

Sametingets Språknämnd

Ordinarie:

Lars Miguel Utsi, ordförande

Anne M Kuhmunen

Åsa Blind

Agneta Rimpi

Krihke Kristina Nordling

Ersättare:

Marianne Lörstrand

Fia Kaddik

Britt Sparrock

Josefina Skerk

Peter Holmqvist

2019 Internationellt år för urfolksspråk

UNESCO har beslutat att 2019 är det internationella året för urfolksspråk (IYIL). Samiskt Parlamentariskt Råd koordinerar Sápmis insatser inom språkåret. Sametingets styrelse har uppdragit till språknämnden att föreslå aktiviteter inom ramen för språkåret.

Den 23-26 juni hölls ett nordamerikanskt och arktiskt regionalt möte angående IYIL för att bidra till att ta fram ett slutsatsdokument för IYIL till FN:s generalförsamling. På mötet deltog representanter för stater, urfolk, urfolksorganisationer, ideella organisationer, akademiker, forskare, och internationella samarbetsorganisationer från Nordamerika och västeuropeiska Arktis. Sametingets vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande deltog på mötet som representant för svenska Sametinget och utsågs till en av mötets två rapportörer. Under mötets gång har språknämndens ordförande framfört de synpunkter som språknämnden prioriterat vid nämndsmötet den 13-14 juni.

Sametingets styrelse har på förslag av språknämnden genom skrivelse till regeringen framfört behov om medel utöver ordinarie anslag för att genomföra arrangemang som synliggör och stärker de samiska språken under urfolksspråkåret 2019.

Den 18 april 2019 beslutade regeringen att uppdra till Sametinget att under 2019 genomföra språkaktiviteter i syfte att uppmärksamma IYIL och beviljade 800 000 kr för det.

Sametingets styrelse beslutade den 11-13 juni 2019 att uppdra till språknämnden besluta om genomförande av regeringsuppdraget. Aktiviteter som ska genomföras inom uppdraget är ett samnordiskt arrangemang för språkarbetare och översättare under oktober 2019, ett

riksdagsseminarium under november - december 2019 och ett språkseminarium under november 2019 för att göra en kartläggning av de samiska språkens behov.

Den 9-10 oktober genomfördes norska, svenska och finska Sametingens och Giellagáldus gemensamma språkseminarium för tolkar, översättare och andra språkarbetare som en aktivitet innanför IYIL. Språknämnden representerades av ordföranden som höll ett öppningsanförande på sydsamiska. Se bilaga 1.

Övriga aktiviteter inom ramen för IYIL 2019 är under planering av Språknämnden och kansliet. Språkseminariet ska genomföras den 12-14 november i Luleå och riksdagsseminariet genomförs den 4 december.

Officellt godkännande av pitesamiskt skriftspråk

Vid en ceremoni och språkfest på Silvermuseet i Arjeplog den 20 augusti godkändes den pitesamiska ortografin officiellt. Ortografirapporten från den pitesamiska arbetsgruppen, underställd Sámi Giellagáldu, överlämnades till Marko Marjomaa, chef för Giellagáldu. Moderator Fia Kaddik och pitesamen Tage Rankvist framförde jojk med anknytning till Pite älv/Bidum iedno. Mikkel Eskil Mikkelsen, sametingsråd från Norge, höll ett anförande. Ca 70 personer deltog. Språknämndens ordförande höll ett anförande, se bilaga 2.

Den pitesamiska arbetsgrupp bestående av fyra språkarbetare; Ole Henrik Magga, Bruce Moren Duolljá, Inger Fjällås och Peter Steggo, har arbetat med att formulera och normera den pitesamiska ortografin.

Utredning Samisk språklag

I december 2018 presenterade Marie B. Hagsgård rapporten "Det samiska språket – frågor om Sveriges internationella åtaganden" som hon sammanställt på uppdrag av Sametinget. Rapporten redovisar rättsläget för samiska rättigheter och möjliga vägar framåt för arbetet med att stärka samiska språkrättigheter i Sverige.

Språknämnden och kansliet har påbörjat arbetet med ett underlag och en hemställan för en samisk språklag med rapporten som grund.

Sametingets språkstrategi

Språknämnden har i en genomgång av insatserna i det språkpolitiska handlingsprogrammet beslutat att prioritera arbetet med insats 19: Sametingets språkstrategi.

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigge
Sámedigge
Sámedigge

Styrelsen har i januari 2019 beslutat att påbörja arbetet med språkstrategi. En språkstrategi ska utarbetas av Sametingets alla verksamheter, såväl verksamheter på kansliet som de politiska. Sametingets språkstrategi ska omfatta alla politiska organ och samtliga medarbetare. I språkstrategi ska anges tillvägagångssätt att öka användandet av samiska inom egna verksamhetsområdet med angiven tidplan samt hur verksamheten i övrigt ska arbeta för att uppnå Sametingets språkmål.

Språkstrategin ska också ange hur verksamheten säkerställer att språkperspektiv (ökad användning av samiska) inkluderas i de frågor/ärenden som verksamheten jobbar med.

I ett första steg har Sametingets avdelningar och politiska organ under försommaren ombetts att inkomma med förslag till insatser inom ramen för en språkstrategi.

Språknämnden har lämnat in sina förslag till Sametinget.

Sametingets riksdagsseminarium "Samiska språkens möjligheter och utmaningar"

Den 13 juni 2019 arrangerade Språknämnden sitt återkommande riksdagsseminarium om samiska språk, som vanligtvis arrangeras årligen i samband med att Sametingets lägesrapport om de samiska språken överlämnas till regeringen.

Seminariet fokuserade på Sametingets arbete med samisk språklag, insatser för högre studier i samiska, behovet för fler samiskalärare och utökning av samiska språkcentra.

Seminariet riktade sig till alla riksdagsledamöter, men särskilt till de ledamöter som sitter i konstitutionsutskottet, kulturutskottet och utbildningsutskottet. Ca femton-tjugo riksdagsledamöter deltog på seminariet.

Efter seminariet genomförde språknämnden möten med enskilda riksdagsledamöter.

Sametingets samrådsmöte angående minoritetspolitiska frågor

Den 18-19 juni bjöd Sametinget in företrädare för samebyar, sameföreningar, organisationer och partier i plenum till samrådsmöte för att inhämta synpunkter och föra en dialog angående minoritetspolitiska frågor.

Språknämnden deltog på mötet.

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemedigkle

Språknämndens sammanträden

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
13-14 jun	Stockhoalbma	Språknämndsmöte, §§ 19-29	
20 jun	Luleju	Språknämndsmöte, §§ 30-36	
27-28 aug	Luleju	Språknämndsmöte, §§ 37-47	
2 okt	Luleju	Språknämndsmöte, §§ 48-56	

Övriga möten

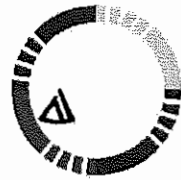
Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
13 jun	Stockhoalbma	Sametingets riksdagsseminarium "Samiska språkens möjligheter och utmaningar"	
18-19 jun	Luleju	Sametingets samrådsmöte angående minoritetspolitiska frågor	
23-26 jun	Victoria, British Columbia, Kanada	Nordamerikanska och arktiska regionala mötet för UNESCO:s Internationella Urfolksspråkår för att bidra till att ta fram ett slutsatsdokument för IYIL till FN:s generalförsamling.	
20 aug	Árjjatluovvi	Officiellt godkännande av pitesamiskt skriftspråk	2
25 sept	Telefovdna	Ordförandeberedning	
26 sept	Telefovdna	Telefonmöte med Australiens ambassad angående deltagande på IYIL-konferens i november	
9 okt	Anár	Norska, svenska och finska Sametingens och Giellagáldus gemensamma språkseminarium för tolkar, översättare och andra språkarbetare	1

Lars Miguel Utsi

Språknämndens ordförande

Bilagor:

1. Anförande vid norska, svenska och finska Sametingens och Giellagáldus gemensamma språkseminarium för tolkar, översättare och andra språkarbetare, Lars Miguel Utsi, 2019-10-09
2. Anförande vid officiellt godkännande av pitesamiskt skriftspråk, Lars Miguel Utsi, 2019-08-20

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

2019-10-09, Anár

**Lars Miguel Utsi, Saemiedigkien mubpie ávtohke j̥ih g̊ielemoenehtsen ávtohke.
Gaahpoehåalome Nöörjen, Sveerjen j̥ih Soemen j̥ih g̊ielegaltijen g̊iele-
seminarijesne.**

Buerie aerede,

daate áehpies sijjie munnjen, Aanar. Jaepine manne gellien aejkien diekie báateme. Daate sijjie gujth jarngesne gellielaaketje vuekine.

Voestemes Aanar munnjen j̥ijtje jarngesne lea. Mov ietnie Lisman luvhtie báata, daestie luhkie mijlh, j̥ih galllesh mov sliekteste daesnie.

Mohte jis ij barre mov j̥ijtjen bijre ussjedem manne gellien aejkien diekie fealadamme sj̊iere barkojne. Gosse raastenrastah gyhtjelassijgumie barkeminie Saepmesne dovne Kolanjuanan, dellie Aanar vihkeleles tsiehkje sj̊ædta.

Mohte sijjie öövre gielteges daan beajjetje barkojsne aaj.

Daesnie Aanaresne r̊æjhkoes g̊ielem utnebe. Daesnie sopsestibie aanarsaemien, noerhtesaemien j̥ih skåaltesaemien. Medtie gaektsie jaepien mænngan diekie böötím tj̊åahkoen gaavhtan hotellese bötim gusnie edtjim årrodh. Manne dan aavone sj̊idtim juktie mannem báarastehtin aanar-saemien-g̊ielesne.

Mijjieh daejrebe mijjen g̊ielh aajhtoe mohte jis stinkeslaakan barkebe daejrebe öövtiedimmie buerie báata sj̊idtedh. Maehtebe daam vuejnedh aanarsaemien g̊ielesne.

D̊ihte buerie mijjieh daesnie Aanaresne tj̊åangkanamme daennie k̊anferansese. Mijjieh báetebe barkedh vuesiehtidh man geerve saemiej g̊ieline leah. Mohte mijjieh edtjebe aaj barkedh vuejnedh man r̊æjhkoes mijjen g̊ielh leah j̥ih dovne klaerievoete j̥ih gellie-laaketjevoete. Mijjieh vuejnebe joe daelie daennie saavkesne gosse tj̊åangkanamme abpe Saepmeste man vijries saemien g̊ielesiebredahke lea. Juktie dam r̊æjhkoesvoetem vuesiehtidh daam biejjem áarjelsaemien g̊ielesne soptsestem.

Daam r̊æjhkoesvoetem vihkeles vuesiehtidh. D̊ihte vihkeles jeerhtsinie mejtje mijjen g̊ielh utnieh, maahtojne mejtje g̊ieline áadtjobe, vuesehte gaavhtan baakojne, sijjienommine, guktie soptsestibie j̥ih guktie g̊ielem eevtjedh. Eatneme dan vihkeles aalkoealmetjidie, daam kultuvresne j̥ih ássjalommivuekiej mietie vuejnebe.

Joekoen dan beajjetje siebredahkesne mijjen ássjalommesh daerpies j̥ih manne háhkoem siebredahke daam vuepteste.

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Sámedigkie

2019-10-09, Anár

Mijjen gielh vihkeles. Dejtie vihkeles eevtjedh. Dannasinie mijjeh aaj dah biejjieh daesnie tjåangkanamme. Nuepiem åadtjobe gielebarkoem duedtedh jñh sinsitnijste lieredh. Nuepiem åadtjobe giengelåbpe ektiebarkojne barkedh jñh ektie-faamojne raastan rastah nuhtjedh. Dijjeh mah danbien daesnie, mov hâhkoe dijjieh edtjede stuerebe skraejrichtimmiem åadtjodh, daejnie vihkeles barkojne jâarhkedh barkedh, mejtie dijjieh siebredahkese darjoejidie.

FN:e daam jaepiem internasjonve aalkoe-almetji- gielejaepine heevehtamme. Mijjen hâhkoe aalkoe-almetji gielaide jollebe biejjie-öörnegasse lutnjieh jñh mijjen staath saetnies jñh riectes tsillide vaeltieh mijjen gielaide eevtjedh. Mohte akte jaepie lea åenehks. Læjhkan jis daate jaepie nuepiem mijjese vaadteme gielegyltjelassine stinkeslaakan barkedh tjoerebe jeenjem Saepmesne jñh abpe veartanisnie darjodh. Dan gaavhtan mijjeh ektesne Saepmesne jñh mijjen ektiebarkij gujmie bijre jarkan veartanisnie barkebe guktie FN:e edtja internasjonve jaepielâhkeden aalkoealmetji-gielaide nænnoestidh.

Jaepielâhkadinie barkojne aalkoe-almetji gielij âvteste mijjeh bætebe mijjen jñh aalkoe-almetji gielereaktide dâarjodh, aalkoealmetjh åadtjoeh meatan ârrodh gâessie nænnoestidh, seamma vierhtegem tjohtjedh jñh mijjen gyhtjelasside bievnedh. Siebredahke jñh demokratije nænnoes sjædta , gosse aalkoealmetjh jñh unnebe-lâhkoe nænnoes sjidtieh.

Jaepielâhkadinie aalkoe-almetji-gielaide mijjeh hâhkesjibie seamma almetji reaktide åadtjodh goh majoriteten almetjh jñh dellie hâhkesjibie siebredahke edtja mijjen perspektivide jñh åssjalommide guarkedh.

Jis staath mijjen gielereaktide reaktie krööhkestamme dellie dah guarkeme man vihkeles mijjen gieledajvide vaarjelidh juktie dah vihkeles jielje sijjeh mijjede gusnie gielem nuhtjedh, earjoehtijstie. Dejtie vaarjelidh ruvhtie-raajroeprojektijste, gruvaprojektijste, turismijste, skåajjeburrijste earjoehtidh jñh ovsjiehteles ovjurijpolitihkijste.

Daesnie, dah biejjieh, mijjeh dan geajnoen mietie vaedtesbe.

Dannasinie manne dijjesse buerie barkoem daennie seminarjesne vaajtelem. Dñhte vihkeles gaajhkide mijjide.

Gæjhtoe!

Lars Miguel Utsi
Vice styrelseordförande
Ordförande i Språknämnden
Sámediggi / Sametinget

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-10-09, Anár

Öppningsanförande av Lars Miguel Utsi, Sametingets vice styrelseordförande och ordförande i språknämnden, på Sametingens i Norge, Sverige och Finland och Giellagáldus språkseminarium

Bures,

Detta är en mycket bekant plats för mig, Anár. Genom åren har det blivit många resor hit för mig. Denna plats är på många sätt mycket central.

För det första är Anár centralt ur ett rent personligt perspektiv för mig. Min mor kommer från Lisma, tio mil härifrån, och jag har många släktingar här.

Men utöver det personliga, så har jag många gånger rest hit eller passerat här i samband med olika jobb. Arbetar man med gränsöverskridande frågor i Sápmi ända bort till Kolahalvön, så blir Anár en viktig knypunkt.

Men platsen är också väldigt intressant utifrån det vi gör här idag.

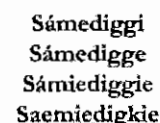
Här i Anár har vi en stor språkrikedom. Här talas anársamiska, nordsamiska och skoltsamiska. För ca åtta år sedan kom jag hit för ett möte och kom in på hotellet som jag skulle bo på. Det gladdde mig att receptionisten på hotellet hälsade mig välkommen och pratade på anársamiska till mig.

Vi vet att våra språk är hotade, men med rätt insatser kan utvecklingen gå åt rätt håll. I anársamiskan har vi ett gott exempel på det.

Det är passande att vi samlats här i Anár till denna konferens. Vi kommer under dessa dagar beröra de samiska språkens utsatthet. Men vi kommer också få se vilken rikedom vi har i språken, färggrannheten och mångfalden. Och vi ser det nu här i denna sal också, när vi samlats från hela Sápmi och ser vilken bredd det samiska språksamhället har. För att visa på den rikedom talar jag idag på sydsamiska.

Den här bredden är viktig. Det är viktigt med den variation som våra språk har, den kunskap som språken förmedlar genom tex termer, platsnamn, hur man formulerar sig och hur man bygger upp språket. Den vikt som urfolk sätter i naturen speglar sig i våra språk och i kulturen, i vårt tankesätt.

Särskilt i dagens samhälle behövs vårt perspektiv och jag hoppas att samhället i stort verkligen ska få upp ögonen för det.

Våra språk är viktiga. Att stärka dem är viktigt. Därför är vi också samlade här dessa dagar. Vi får möjlighet att stärka upp vårt språkarbete och lära av varandra. Vi får möjlighet att fördjupa våra samarbeten och nyttja våra gemensamma resurser över gränserna på bästa sätt. Ni som är här ska förhoppningsvis få ytterligare motivation att fortsätta det viktiga arbete ni gör för samhället.

FN har utsett detta år till det internationella urfolksspråkåret. Vår förhoppning är att kunna lyfta upp urfolkens språk högre på agendan och få våra stater att ta konkreta steg framåt för att stärka språken. Men ett år är kort. Även om detta året har gett oss möjlighet att fokusera mer på språkfrågorna, är det mycket mer som behöver göras i Sápmi och i resten av världen. Vi arbetar därför, tillsammans inom Sápmi och med våra samarbetspartners runt om i världen, för att FN ska besluta om ett internationellt decennium för urfolksspråk.

Med ett decennium av insatser för urfolkens språk kommer vi stärka våra, urfolkens, språkrättigheter. Med starkare språkrättigheter följer förbättringar på andra områden; andra rättigheter kan stärkas, urfolken involveras mer i beslutsprocesser, jämlikhet eftersträvas och våra utmaningar belyses. Samhället och demokratin stärks, då urfolk och minoriteter stärks.

Med ett decennium för urfolksspråken ska vi förhoppningsvis uppnå likställda mänskliga rättigheter med majoritetsbefolkningen, och förhoppningsvis förstår samhället då också våra perspektiv och tankesätt.

För om staterna fullt ut respekterade våra språkrättigheter skulle de också inse vikten av att skydda våra språkmiljöer, viktiga levande domäner för språkanvändningen, från att förstöras. De skulle skyddas från att förstöras av järnvägsprojekt, gruvprojekt, turism, skogsbruk och obalanserad rovdjurspolitik.

Här, dessa dagar, tar vi några steg i den riktningen.

Därför önskar jag er alla riktigt framgångsrika dagar på detta seminarium. Det är viktigt för oss allihop.

Giitu,

Lars Miguel Utsi
Vice styrelseordförande
Ordförande i Språknämnden
Sámediggi / Sametinget

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-08-20, Árrjatluvvvi

Sáhkavuorru, Lars Miguel Utsi, Sámedikki várre stivraságadoalli ja giellalávdegotti ságadoalli, bihtánsámegiela čállinvuogi dohkkeheami oktavuodas

Bures,

makkár illubeaivi odne lea.

Mon lean Lars Miguel Utsi. Dat lea earenomáš leahkit dáppe dákka doaluin.

Mon lean šaddan bajás Árrjatlóvi gielddas, čieža miilla dás nuortelis. Go vázzen skuvlla dáppe de lei sámegiella oalle čihkuis mu mielas. Dat lei hárvet go gullen dehe oidnen sámegiella dáppe. Sámegiella orui leahkime dakkár mii beare gullui iežamet ruovttuin ja giliin, ii ge ollenge almmolaš birrasis.

Mu áhkku ja áddjá šattaiga maid bajás dán guovllus. Sunnus dáiddii veahá earalágán vásahus go mus. Delle gulahalle sámegillii ránjaiguin ja bihtánsámegiella lei nu nanus dan birrasis ahte áhkku ja áddjá maid oahpaiga bihtánsámegiella, goitge muhtin muddui, vai galggaiga gulahallat bures buohkaiguin sin birrasis.

Olu lea geavvan sámgielain dien rájis. Servodat lea dulbmon sámiid, ja viggan jávkkahit min gielaide. Min giella badjelgehččojuvvui, mánát eai beassan oahpat sin eatnigiella, min vuogit eai dohkkehuvvon ja nu vigge jávkkadit min giella, kultuvrra ja eallinvugiid.

Muhto dál dovdu ođđa lihastat. Mu eallináiggis orru juoga rievdan. Sámi servodat lea givron ja dál lassána beroštupmi gillii. Seammas lea ipmárdus min rivttiid birra maid loktánan, ja stáhta váldá daid vuhtii eanet ja eanet. Dat manna hihtásit, muhto mii joatkit bargat garrasit dáinna.

Odne mii váldit stuora lávkki ovddosguvlui bihtánsámegiella váras. Ođđa čállingiella. Eai leat buohkat geat atnet ahte dat lea jierpmálaš vel ovttá sámi čállingiella normeret. Muhto mu mielas dat lea jierpmálaš.

Mon ipmirdan manin unnit gielaide geavaheaddjit háliidit sin gillii čállinvuogi. Go leat nu unnán giellageavaheaddjit, de ođđa čállinvuohki addá movtta, fámu ja mihasvuoda. Ođđa čállinvuohki buktá maid eanet návccaid gillii, ja earenomášit giella mas eai leat nu olu geavaheaddjit, de lea stuora vuoiu ja unnán manahit ođđa čállingielain.

Dát boahtá ovddidit bihtánsámgielagiid dili olu. Ja dat lea maid riggodat buohkaide, midjiide Sámis, ahte min girjjat kultuvra ja gielat ellet dearvan.

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-08-20, Árjjatluovvi

Jagis 2016 ubmisámegiela čállinvuohki dohkkehuvvui. Dan rájis mon oainnán ahte beroštupmi dasa lea loktánan. Diibma, go odđa ubmisámegiela sátnegirji álmмуhuvvui juovlamánus, de ledje mánga čuođi oassálastime doaluin. Čakčii Sámiid Oahpadusguovddaš lágiida ubmisámi giellagurssa, ja dat lea juo dievvan. Dohkehuvvon čállinvugiin rahpasit olu vejolašvuodát ovddidit giela.

Sámediggi lea giđđat evttohan stáhtii ásahit guovtti odđa giellaguovddáža, Gironii ja Johkamohkkái, nu ahte olles ruotabeali Sápmi galgá oazžut buori gielladoarjaga. Dát giellaguovddažat galget doarjut visot gielaide Sámis, nu maid bihtánsámegiela.

Mon lean dáppe Sámedikki ovddas. Mon lean várre stivraságadoalli ja giellalávdegotti ságadoalli.

Muhto ovdal dan, mis ledje válggat giđđat 2017. Mon muittán válgagiccu. Delle lei válgadigaštallan dáppe Árjjatluovis. Delle bohte jearaldagat bihtánsámegiela birra, delle juo lei stuora beroštupmi das.

Muittán de maŋŋilis, go ledjen algán dán virgái. Delle bessen čoahkkinnastit bihtánsámi giellajoavkkuin dáppe juovlamánus 2017, measta guokte jagi das ovdal. Doppe humaimet bihtánsámi giela boahtteáiggi birra, makkár dárbbut ledje, ja makkár vuordámušat ledje, earenomážit čállingiela dohkkeheami ektui.

Muittán dien čoahkkimis go dii, giellageavaheaddjit, loktiidet čielga dárbbu: deháleamos lei ahte bihtánsámegiela čállinvuohkki galgái normerejuvvot.

Dál dat lea dahkon.

Dál algá somás áigi. Dál lea áigi jurddahit boahte lávkki birra. Maid dii háliidehpet dál galgá dahkot bihtánsámegiela váras? Makkár vuordámušat ja niegut dis leat giela ektui?

Ja dáid jurdagiid mon, mii giellalávdegottis ja Sámedikkis maid háliidit gullat. Danin go mii galgat lagamus jagis hábmet giellastrategija ja doaibmaplánaid juohke giela váras ja dát bargu álggahuvvo čakčat. De heive ge hui bures dál hábmet din vuordámušaid ja nieguid bihtánsámi giela birra. Sámedikkis mii boahtit bargat garrasit vai bihtánsámi giella ja min eará sámeigielat ovdánit bures.

Mon vuordán iluin dan áiggi, soames háve boahtteáiggis, go mus šaddá seammaládje go áhkus ja ádjás. Ahte mon maid oahpan bihtánsámi giela danin go dat gullo nu olu dáppe min birrasis.

Buorre álgu de ahte mon loahpahan sáhkavuori muhtin sániiguin bihtánsámegilli, nu bures go máhtán goitge.

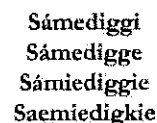

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-08-20, Árjjatluovvi

Udni läv ávon ja mihá. Mán sidav Sámedigge ávdås, giella-säbbre-ráre ávdås, ja iehtjam ávdås, sávvat gájkajda iedna vuorbbev ja buorak báhtej-áigev gielajn, gu udni mijan lä stuorra guddne ávvudit jut Sábme lä bándábun sjaddam árrå tjállemgielajn. Gájkajda, ma lä bidumsámegielav anedam ja dahkam dáv máhttelis - Gijjto!

Lars Miguel Utsi
Várre stivraságadoalli
Giellalávdegotti ságadoalli
Sámediggi

Tal av Lars Miguel Utsi, Sametingets vice styrelseordförande och ordförande i språknämnden, i samband med godkännandet av pitesamiskt skriftspråk

Vilken glädjens dag vi har idag.

Jag är Lars Miguel Utsi. Det är speciellt att vara här på en tillställning som denna.

Jag är uppvuxen i Arjeplogs kommun, sju mil norrut härifrån. När jag gick skola här var det samiska språket ganska dolt, för mig i alla fall. Det var sällan som jag hörde eller såg samiska här. Samiskan verkade vara något som bara hördes i våra hem och byar och inte alls i den offentliga miljön.

Min farmor och farfar växte också upp här i trakterna. De hade troligen en annan upplevelse än vad jag hade. Då pratade man på samiska med grannarna och pitesamiskan var så stark i trakten så att farmor och farfar till viss mån lärde sig pitesamiska så att de skulle kunna kommunicera väl med alla i omgivningen.

Mycket har hänt med samiskan sen dess. Samhället har tryckt ner samerna och försökt utrota våra språk. Man såg ner på språken, barnen fick inte lära sig sitt modersmål, våra seder accepterades inte och på så vis försökte man utrota vårt språk, kultur och levnadssätt.

Men nu märks en ny rörelse. Under min levnadstid verkar något ha förändrats. Det samiska samhället har stärkts och nu ökar intresset för språken. Samtidigt har förståelsen om våra rättigheter också ökat och staten tar hänsyn till dem mer och mer. Det går långsamt, men vi fortsätter arbeta hårt med detta.

Idag tar vi ett stort kliv framåt för pitesamiskan. Ett nytt skriftspråk. Det är inte alla som tycker att det är klokt att ännu ett skriftspråk normeras. Men jag tycker det är klokt.

Jag förstår varför brukare av mindre språk vill ha ett separat skriftspråk. Med få språkbrukare ger ett nytt skriftspråk motivation, styrka och stolthet. Ett nytt skriftspråk ger mer resurser till språket, och speciellt för språk med väldigt få talare är det mycket att vinna och lite att förlora med ett nytt skriftspråk.

Detta kommer att främja förutsättningarna mycket för de pitesamiska språkbrukarna. Och detta är också en rikedom för oss alla i Sápmi, att vår kultur och våra språk frodas.

I 2016 normerades det umesamiska skriftspråket. Sedan dess ser jag att intresset för umesamiskan har ökat. I december ifjol, när den nya umesamisk ordboken släpptes, deltog

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-08-20, Árjjatluovvi

flera hundra på den tillställningen. I höst kommer Samernas Utbildningscentrum att hålla en kurs i umesamiska, och kursen är redan fullteknad. Genom att ett skriftspråk godkänns öppnas många möjligheter att främja språket.

I våras har Sametinget föreslagit till staten att etablera två nya språkcentrum, i Giron och Johkamohkki, så att hela svenska sidan av Sápmi ska få stärkta språkinsatser. Dessa språkcentrum ska stödja alla samiska språken i Sverige, så även pitesamiskan.

Jag är här för att företräda Sametinget. Jag är vice styrelseordförande och ordförande i språknämnden.

Men innan det minns jag valet under våren 2017 och valkampanjen. Då hade vi en valdebatt här i Arjeplog. Då lyftes det frågor om pitesamiskan, redan då var intresset stort för detta.

Minns också efteråt, när jag tillträtt det här jobbet. Då fick jag träffa den pitesamiska språkgruppen, i december 2017, nästan två år sedan. Vi pratade om pitesamiskans framtid, vilka behoven var och vilka förväntningar som fanns, särskilt i förhållande till normeringen av skriftspråket.

Jag kommer ihåg från det mötet att ni, språkbrukare, lyfte ett tydligt behov: det viktigaste var att det pitesamiska skriftspråket skulle normeras.

Nu är det gjort.

Nu börjar en rolig tid. Det är dags att tänka på nästa steg. Vad vill ni ska göras nu för pitesamiskan skull? Vilka förväntningar och drömmar har ni för språket?

Dessa tankar vill jag, vi i språknämnden och i Sametinget gärna höra. Vi ska under det kommande året utforma en språkstrategi och handlingsplaner för varje språk, och det arbetet påbörjas under hösten. Då passar det mycket bra att nu formulera era förväntningar och drömmar för pitesamiskan. Från Sametingets sida kommer vi arbeta hårt för att pitesamiskan och alla våra samiska språk ska utvecklas väl.

Jag väntar med glädje på den dagen, någon gång i framtiden, då det blir likadant för mig som för min farmor och farfar. Att jag också lär mig pitesamiska genom att det används så mycket här i trakterna.

Det blir en bra början att jag avslutar mitt tal med några ord på pitesamiska, så gott jag kan i alla fall.

[på pitesamiska:] Idag är jag glad och stolt. Jag vill å Sametingets vägnar, språknämndens vägnar, och från mig själv, önska alla stor lycka och god framtid med språket, då vi idag har

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

2019-08-20, Árrjjatluovvi

den stora äran att fira att Sápmi har berikats med ett nytt skriftspråk. Till alla som har hållit det pitesamiska språket vid liv och gjort detta möjligt – Tack.

Lars Miguel Utsi
Vice styrelseordförande
Ordförande i Språknämnden
Sámediggi / Sametinget

Sametingets Ungdomsråds redovisning till plenum i november 2019

Ledamot	Ersättare
Anja Fjellgren Walkeapää, ordf.	Karen- Ann Hurri
Julia Omma vice ordf.	Johan Andersson
Elle Eriksson	Nils- Johan Rannerud
Paulus Jonsson	Jon Isak Byström Vanvreten
Naadja Östergren	Julia Wahlberg

Protokollförda sammanträden
8 mars Umeå

Representation

22-26 april United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues (UNPFII)

24-25 maj Saminuorra årsmöte, Tännäs

2-3 juli Almedalsveckan, Visby

18-19 september SPR/SPR-N möte, Haparanda

7-8 oktober Girjas målet, Stockholm

SPR-N

I mitten av september lämnade vi ifrån oss ordförande skapet i SPR-N till Finland. Sedan februari har SPR-N haft ett fysiskt möte i maj. Vi har arbetat med att öka inflytande i SPR, lämna konkreta förslag på implementering av resolutionen som fattades under Tråante 2017 och arbetat mot att ta fram en handlingsplan för SPR-N's arbete.

UNPFII

Deltog i UNPFII första veckan av två. Lyssnade till panelsessions, deltog i olika caucus, skrev statements tillsammans med samiska ungdomar från Norge och Finland. Hade även möte med Kulturministerns statsekreterare Helen Öberg och Svenska delegationen vid FN.

Enkät om hur unga samer ser på, tycker och tänker om samepolitik

Ungdomsrådet har arbetat fram en enkät som ska ge oss en bättre bild av vad unga samer tycker och tänker om samepolitik; vilka frågor de tycker är viktiga och så vidare. Denna enkät lämnades ut under Saminuorras årsmöte i maj. Vi fick in ca 35 svarande och håller på att bearbeta resultatet från enkäten.

Almedalen

Stod i sametingets monter på Skeppsbrokajen och besvarade frågor allmänt om samer och sametingspolitik. Deltagande på flertal seminarium, Bl.a hur ser framtidens EU ut, vilka politiska frågor är viktiga för barn och unga. Panelsamtal som Julia och Nadja deltog i om samepolitiska frågor med riksdagsledamöter.

- varför är det viktigt att stärka samiska språkarenor.
- Innebörden av stärkta urfolksrättigheter för samer.

Nätverkade med förbund, organisationer och tjänstemän inför framtida möten för SUR.

*Jämställdhetsminister - Åsa Lindhagen (även ansvar för diskriminering)

*Kultur- och demokratiminister - Amanda Lind

*Samtal med ministrar för Danmark, Finland och Kanadas ambassader i Sverige.

Girjasmålet, högsta domstolen

Som en del i att samarbeta mer med andra samiska ungdomsorganisationer, gick SUR och Saminuorra samman inför Svenska statens slutplädering i Girjasmålet. Vi stod för resa och boende för ca 15 samiska ungdomar, så att de som ville och hade möjlighet kunde visa sitt stöd för Girjas sameby. Både SUR och Saminuorra anser att detta är en fråga för alla samer.

Valnämndens redovisning till plenum 26-28 november 2019

Valnämndens redovisning omfattar tiden från den 31 mars fram till och med den 18 oktober 2019.

Valnämnden ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.

Ledamöter och ersättare

Per Mikael Utsi, Guovssonásti, ordförande	Tomas Unga
Elisabeth Kråik, Samerna, vice ordförande	Marianne Marainen
Sten Wälitalo, Jakt- och fiskesamerna	Peter Holmqvist
Lars Anders Baer, Samelandspartiet	Jan Persson
Jennie Granberg, Skogssamerna	Lars Stenberg
Mari-Louise Boman, Landspartiet svenska samer	Louise Skerk, Jakt- och fiskesamerna
Hanna Sofie Utsi, Min geaidnu	Agneta Rimpi, Jakt- och fiskesamerna

Möten

Valnämnden har under den redovisade perioden haft ett möte den 23-24 september 2019 i Luleå.

Sametingsvalet och Sametingets öppnande 2021

Nämnder håller på att förbereda sametingsvalet den 16 maj 2021 med att utse ordförande och vice ordförande för planerade vallokaler i Kiruna, Karesuando, Övre Soppero, Jokkmokk, Stockholm, Gällivare, Umeå, Tärnaby, Luleå, Vilhelmina, Arvidsjaur, Arjeplog, Göteborg, Sorsele, Skellefteå, Lycksele, Östersund, Piteå, Funäsdalen, Malå, Sundsvall, Pajala, Strömsund och Örnsköldsvik.

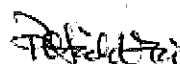
Kungahuset och regeringen har bjudits in till Sametingets öppnande den 1 september 2021 i Lycksele. Övriga inbjudningar görs under 2021.

Anmälningar till sameröstlängden 2021

Nyanmälningar till sameröstlängden ska ha kommit in till valnämnden senast den 20 oktober 2020. Åldersgruppen född från maj 1999 till maj 2003 står i tur att föras in i sameröstlängden. Valnämnden planerar olika insatser under 2020 för att medvetandegöra samer om möjligheten att anmäla sig till sameröstlängden.

Valnämnden har hittills behandlat c.a. 320 nyanmälningar. Valnämndens ledamöter gör tillsammans en grundlig behandling av anmälningarna för att bedöma om de i anmälan lämnade uppgifterna är sannolika.

Kansliet har ett uppdrag liggande från valnämnden att utreda inrättande av en databas, enligt lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar och GDPR (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016), för att effektivisera behandlingen av inkomna anmälningar.

Per Mikael Utsi

INTERPELLAŠUVNNAT

- Sámedikki dievasčoahkkin Hápharánddis skábmamánu 26- 28 beivviid 2019

1. Christina Åhrén
- ILO 169
2. Christina Åhrén
- meahceeallit
3. Christina Åhrén
- sámi gielddaid buohtalastit
4. Christina Åhrén
- oahpahus sámiid birra

INTERPELLATIONER

- Sametingets plenum i Haparanda 26- 28 november 2019

1. av Christina Åhrén
- angående ILO 169
2. av Christina Åhrén
- angående rovdjur
3. av Christina Åhrén
- angående samiska samordnare
4. av Christina Åhrén
- angående utbildning om samer

Interpellation ILO 169

Min Geaidnus första punkter i valprogrammet är att sametinget ska starta förhandling med den svenska staten om utökat självbestämmande samt att den fortsatta exploateringen av sápmi ska stoppas. Vi vill att det ska införas samisk förvaltning av samiska rättigheter till land och vatten i enlighet med ILO 169 och urfolksdeklarationen.

Den 14 oktober i år lämnade regeringen in sin rapport om mänskliga rättigheter till FN. Där skrev de att de ämnade arbeta för en ratificering av ILO 169.

Därför vill jag ställa frågan till styrelseordförande Per-Olof Nutti:

Hur ska styrelsen göra sametinget delaktig i arbetet med en ratificering av ILO 169 och ett utökat samiskt självbestämmande?

Christina Åhrén

Ledamot Mijjen Geajnoe

Interpellation ILO 169

Min Geaidnus första punkter i valprogrammet är att sametinget ska starta förhandling med den svenska staten om utökat självbestämmande samt att den fortsatta exploateringen av sápmi ska stoppas. Vi vill att det ska införas samisk förvaltning av samiska rättigheter till land och vatten i enlighet med ILO 169 och urfolksdeklarationen.

Den 14 oktober i år lämnade regeringen in sin rapport om mänskliga rättigheter till FN. Där skrev de att de ämnade arbeta för en ratificering av ILO 169.

Hur ska styrelsen göra sametinget delaktig i arbetet med en ratificering av ILO 169 och ett utökat samiskt självbestämmande?

Vástadus Interpelášuvdna ILO169 birra

Sámedikki dievasčoahkkinn lea ovttajienalaš mearrádussa váldán 2019-02-19--21 Orrestaare/ § 13 ILO 169 ahte dohkkehit gaibadusevttohusa mildosa jelgii. Ahte gáibidit ráđdehusa evttohit riikkabeaivái ahte jođánit ratifiseret ILO-konvenšuvnna 169 vai sámiid riekti eatnamiidda ja čáziide árbevirolaš geavaheami bokte, sáhtta sihkkarastot ja suddjejuvvot. Sámediggi atná ahte ILO 169 fátmasta visot sápmelaččaid.

Gáibádusas mii ovddiduvvui geassemánu 14 beaivvi 2019 dáhttu Sámediggi čielga áigeplána dán ratifiseremii, ja ahte ráđdehus váldá sámi álbmoga mielde ratifiserenprosessii.

Sámediggi lea 1999:s juo dievasčoahkkimis ovttajienalaččat cealkán ahte Ruotta galgá farggamusat ratifiseret ILO 169, ja ahte sámi álgoálbmot fátmastuvvo olmmošvuoigatvuođain riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid jelgii. ILO-konvenšuvnna vuolláičállin addá buoret vejolašvuođaid vuodđosuodjái, ja dasa ahte sápmelaččaid sámi boahhteáigi Ruotas nannejuvvo.

Guorahallamis *Samerna - ett ursprungsfolk i Sverige* (SOU 1999:25) bodii ovdan ahte Ruotta mealgadii deavdá konvenšuvnna gáibádusaid, muhto ahte muhtun doaimmat fertejit álggahuvvot vai Ruotta ollašuhtta gáibádusaid sámiid eananvuoigatvuođaid ektui. Dan manjel leat vel guokte stáhtalaš guorahallama dahkkon, namalassii: *Samernas sedvanemarker* (SOU 2006:14) ja *Jakt och fiske i samverkan* (SOU 2005:116).

Gárasavvon Skábmamánu 11. b 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Stivraságadoalli/Presideanta.

Svar på interpellation angående ILO 169

Sametingets plenum har enhälligt den 2019-02-19 i Örnsköldsvik beslutat i ärende / § 13 ILO 169 att godkänna förslaget till krav enligt bilaga. Vi föreslår att regeringen föreslår riksdagen att snarast ratificera ILO:s konvention 169. Detta för att samernas rätt till mark och vatten grundad på traditionellt försäkras och skyddas. Sametinget anser att ILO 169 omfattar alla samer.

Enligt det förslag som framlades den 14 juni 2019 vill Sametinget se en klar tidsplan för ratificeringen och att regeringen bjuder in det samiska folket i denna ratificeringsprocess.

Redan 1999 har Sametinget under sitt plenum enhälligt uttalat att Sverige snarast skall ratificera ILO 169 och att även samerna omfattas av den internationella konventionen för mänskliga rättigheter. Ett godkännande av ILO- konventionen ger ett starkare grundskydd och att samernas framtid i Sverige tryggas.

I utredningen *Samerna - ett ursprungsfolk i Sverige* (SOU 1999:25) framkom att Sverige i stor utsträckning fyller konventionens krav, men att vissa verksamheter måste påbörjas för att Sverige skall fylla de krav vad gäller samernas krav på rättigheter till mark. Efter denna har ytterligare två utredningar gjorts: *Samernas sedvanemarken* (SOU 2006:14) ja *Jakt och fiske i samverkan* (SOU 2005:116).

Karesuando 11 november 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Per Olof Nutti

Styrelseordförande/President

Interpellation rovdjur

Samebyarna knäar under ett växande rovdjurstryck. Trots en s k renskötarvänlig sametingsstyrelse så tänker staten tillåta en ökning av rovdjursföryngringar och nyetableringar av vargrevir inom renskötselområdet.

Därför vill jag ställa frågan till styrelseordförande Per-Olof Nutti:

Vad gör styrelsen för att stötta renskötarna när det gäller rovdjurstrycket och hur tycker man att man har lyckats?

Christina Åhrén

Ledamot Mijjen Geajnoe

Interpellation rovdjur

Samebyarna knäar under ett växande rovdjurstryck. Trots en s k renskötarvänlig sametingsstyrelse så tänker staten tillåta en ökning av rovdjursföryngringar och nyetableringar av vargrevir inom renskötselområdet.

Vad gör styrelsen för att stötta renskötarna när det gäller rovdjurstrycket och hur tycker man att man har lyckats?

Vástádus interpellášuvdna meahceieallit birra

Ruota meahceiealli politihka siskilda ahte dat galgá gávndot meahceieallit luondus. Ja seammás de fertet buhđadit ovttaskas olbmuid priváhta obmodagá go speaddjohallet meahceiealliide .

Sámedikki stivra dorjo boazovázžiid ja čeruid mangu dásis:

Aktiviteahta plánaide ja joksaneamearri gováide

- Meahceieallistrátegiján das siskilda aktiviteahta plána mas lea mihtogovvan 12 sierra čuoggát mo olahit ja doarjut čeruid ja ovttaskas olbmuid.
- Ahte meahceiealli váhagat eai leat eampo go 10 % čeru boazologus
- Ahte hálldahusreaidu meahceiealliide ja bohčuiide fáttmástit lágas
- Ahte buot čerut oassálastet árjjalacáht ovttrasráđičoahkkimiin Leanastivrrain
- Ahte čerut dovddet ahte lea doaibmi ja oadjebasvuoda hálldahusreaidun
- Ahte eiseváldit vásihit ahte merošdallan vuodu mii geavahuvvo hálldahusreaidun lea kvaliteahtasihkarastojuvvon
- Bargat dan ovdii ahte buhtadus meahceiealliid váhágiid ovddas lohtana Sámediggi buššeahtta evttohusa mielde 2019-2021
- Čerut vásihit ahte meahceiealliid lohkan (Inventeren) lea kvaliteahtta sihkar.
- Ahte čerut leat duđavaš meahceiealliid lohkan buhtadussán dásin
- Ahte jahkasas hámit čuovvleapmái hálldahusreaidun ja gierdanrajiidde lea mearriduvvon
- Jahkasas rápoarta čeruit meahceiealliid dilis
- Bargat EO vuosta
- Ovttasbargu SPR
- Gáibiddan láhkarievddadussá mii guoska hálldahusreaittu gávndošupmi stuora meahceiealliide gierdanráji vuodđun boazodoallui

Dnr 6.2.6-2018-147

- Ovttasbargu joavkku (Handslaget) Hálldahusreiddu birra .
Sámediggi , 5 Leanastivrrá ja Luonddogáhtendoaibmahagá hoavdda.

Stivra meahceiealli politihka lea buorre ja áigeuovddilaš .

Gárasavvon Skábmamánu 11. b 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Stivraságadoalli/Presideanta.

Svar på interpellation angående rovdjur

Sveriges rovdjurspolitik mål är att det skall finnas rovdjur i naturen. Samtidigt skall enskilda personers privata egendom ersättas då den skadas av rovdjur.

Sametinget stöder renskötare och samebyarna på många plan:

Med aktivitetsplaner och mål

En rovdjursstrategi innebär i detta sammanhang en aktivitetsplan och ett mål med 12 punkter på vilka sätt kunna nå och stödja enskilda och samebyar.

- Att rovdjursskadorna inte överstiger 10% av samebyns renantal
- Att förvaltningsverktyget gällande rovdjur och renar inneförlivas i lagtexter
- Att all samebyar aktivt medverkar i samrådsmöten med länsstyrelserna
- Att samebyarna känner trygghet i att förvaltningsredskapet fungerar
- Att myndigheterna upplever att den grund som används för bedömning är kvalitetssäkrad.
- Arbeta för att ersättningsnivåerna för rovdjursskador ökas enligt Sametingets budgetförslag för åren 2019- 2020
- Att samebyarna upplever att rovdjursinventeringarna är kvalitetssäkra
- Att samebyarna accepterar de höjda ersättningsnivåerna
- Att årliga uppföljningar av förvaltningsredskapet och toleransnivåerna är beslutade
- Årliga rapporter av respektive samebys rovdjurssituation
- Arbeta gentemot EU
- Samarbete med SPR
- Kräva en lagförändring vad gäller förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur och samebyarnas toleransnivåer

Dnr 6.2.6-2018- 147

Handslaget, om förvaltningsredskapet, Samtinget, 5 länsstyrelser och Naturvårdverkets chef.

Styrelsens rovdjurspolitik är bra och aktuell

Karesuando 11 november 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Per Olof Nutti

Styrelseordförande/President

3.

Interpellation samiska samordnare

De samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna vittnar om ett ofta ensamt arbete med stort ansvar över språk och kulturpolitiken i praktiken. Dessa behöver ett stöd från sametinget.

Därför vill jag ställa frågan till styrelseordförande Per-Olof Nutti:

Vilket stöd ger sametinget till de samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna?

Christina Åhrén

Ledamot Mijjen Geajnoe

Interpellation samiska samordnare

De samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna vittnar om ett ofta ensamt arbete med stort ansvar över språk och kulturpolitiken i praktiken. Dessa behöver ett stöd från sametinget.

Vilket stöd ger sametinget till de samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna?

Interpellašuvdna sámi gielddaid buohtalastit

Sámi hálddašangielddaid buohtalastit mitalit ahte sii dávjá dovdet aktovuoda iežaset barggus, ja ahte lea stuora ovddasvástádus giela ja kultuvrra ektui praktihkalaččat. Sii dárbbasit Sámedikki doarjaga.

Makkár doarjaga addá Sámediggi sámi hálddašangielddaid buohtalastiide?

Vástádus:

Sámediggi ovtta Stockholmma Leanastivrrain guoddá ovddasvástádusa čuovvulit ahte hálddašaneiseválddit čađahit našuvnnalaš unnitloguid ja unnitlogugielaid lága. Sámedikkis lea sierra ovddasvástádus sámiid ja sámegielaid ektui. Čuovvulanbargu reglerejuvvo eanet konkrehta Sámedikki juolludusreivve bokte.

Eiseválddit buohtalastet, juhket dieđuid, oahpahit ja dorjot gielddaid, regiovnnaid ja iežá eiseválddiid sin barggus, ja čuovvot ahte got láhka našuvnnalaš unnitloguid ja unnitlogu gielaid ektui devdojuvvo. Dán čuovvoleami bohtosat ovdanbuktojit juohke jagi oktasáš raporttas ráđđehussii.

Earet dáid čuovvolemiid de addá Sámediggi čađat doarjaga ja dieđuid sihke eiseválddi inisiatiivva bealis ja sávaldagaid ja jearaldagaid ektui. Doarjja ja diehtujuohkin addo sihke gieldda-galledemiin, telefovnna bokte ja e-boastta bokte.

Gárasavvon Skábmamánu 11. b 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Stivraságadoalli/Presideanta.

Interpellationsvar angående samiska samordnare

De samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna vittnar om ett ofta ensamt arbete med stort ansvar över språk och kulturpolitik i praktiken. Dessa behöver ett stöd från Sametinget.

Vilket stöd ger Sametinget till de samiska samordnarna inom förvaltningskommunerna?

Svar:

Sametinget tillsammans med Länsstyrelsen i Stockholm ansvarar för uppföljningen av förvaltningsmyndigheters tillämpning av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Sametinget har särskilt ansvar när det gäller samer och de samiska språken. Uppföljningsuppdraget regleras mer konkret i Sametingets regleringsbrev.

Myndigheterna samordnar, informerar, utbildar och stöttar kommuner, regioner och andra myndigheter i deras arbete samt följer upp hur lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk efterlevs. Resultaten av uppföljningen presenteras årligen i en gemensam rapportering till regeringen.

Utöver de nyss nämnda insatserna ger Sametinget fortlöpande stöd och information både på initiativ av myndigheten och utifrån inkomna önskemål. Stöd och information ges via kommunbesök, telefon och e-post.

Karesuando 11 november 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Per Olof Nutti

Styrelseordförande/President

4.

Interpellation utbildning om samer

Okunskapen om samer och samiska förhållanden är stor i det svenska samhället. Nyligen gick skolverket ut med förslag om att utbildningsblock som berör samerna skulle utgå i den nya läroplanen. Detta är en skrämmande utveckling. Kunskap är grunden för att nå ökat självbestämmande för samiska befolkningen. Utan kunskap om den samiska historien och livsförhållandena hos majoritetsbefolkningen minskas möjligheterna för politiska framgångar i de frågor vi finner relevanta.

Därför vill jag ställa frågan till styrelseordförande Per-Olof Nutti:

Vad har styrelsen gjort för att motverka denna utveckling? Vad har styrelsen gjort för att utbildning om samer ska finnas som fast ämne i svensk grundskola och gymnasieskola?

Christina Åhrén

Ledamot Mijjen Geajnoe

Interpellation utbildning om samer

Okunskapen om samer och samiska förhållanden är stor i det svenska samhället. Nyligen gick skolverket ut med förslag om att utbildningsblock som berör samerna skulle utgå i den nya läroplanen. Detta är en skrämmande utveckling. Kunskap är grunden för att nå ökat självbestämmande för samiska befolkningen. Utan kunskap om den samiska historien och livsförhållandena hos majoritetsbefolkningen minskas möjligheterna för politiska framgångar i de frågor vi finner relevanta.

Vad har styrelsen gjort för att motverka denna utveckling? Vad har styrelsen gjort för att utbildning om samer ska finnas som fast ämne i svensk grundskola och gymnasieskola?

Vástádus interPELLašuvdnii oahpahus sámiid birra

Stivra vuosttilda servodatovdánemiid ná:

Doallat ovttasráđđechoahkkimiid ja vástidit sáddehusaid skuvlaeiseválddiide ja departemeanttaide ja maid oahpahuseiseválddiin čoahkkinastán.

Stivra bargá dan ovdii ahte boahhteáiggi váldit badjelasamet skuvlagažaldagaid ja ásaht oahpahuslávdegotti.

Oahpahus Ráđđehussii ja Eiseválddiide

Sámediggi Giellalávdegotti bokte lea hábmen giellastrategiija. Lea ain evttohushámis ja lea dárbu ain dievasmahttit dan.

Giellalávdegoddi ja Čállingoddi leaba álgán vuodđobarggu hábmen dihte gáibádusa ásaht giellalága.

Sámiid riikkabellodaga dohkkehuvvon mošuvdna 462 Sámi oahpahusáššit ruotabeal sámis lea maid váldon vuhtii buot ovttasráđđechoahkkimiin ja lea bargoávnas stivrii boahhteáiggi Oahpahuslávdegotti ceggemii.

Našunála dásis váilu máhttu, láhkaásahusat mat sáhttet dahkat duohtan sámi oahpahusa kvalitehta sámi mánáide. Váilu maid ruhtadeapmi ja váikkuhanvejolašvuohta.

Ja dat mii lea áigeguovdil lea ahta Sámediggi ráhkkana sáddet sáddehus cealkámuša.

Gárasavvon Skábinaamánu 11. b 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Stivraságadoalli/Presideanta.

Svar på interpellation utbildning om samer

Styrelsen motverkar utvecklingen i samhället på följande sätt:

Med möten och samråd, och remissyttranden till skolmyndigheter och departement.

Styrelsen arbetar för att i framtiden kunna ta över skolfrågorna och etablera en egen nämnd för utbildning.

Vi vill erbjuda utbildning i dessa frågor till regering och andra myndigheter.

Sametingets språknämnd har utarbetat en språkstrategi. Denna är fortfarande på förslagsnivå och behöver kompletteras.

Språknämnden och kansliet har påbörjat arbetet för att kräva en språklagstiftning.

Samelandspartiets motion 462 om samiska utbildningsfrågor i Sápmi beaktas i alla samrådsmöten, och kommer att vara ett verktyg i styrelsens arbete med att inrätta en utbildningsnämnd.

På nationell nivå råder det brist på både kunskap och lagstiftning för att kunna genomföra ett kvalitetslyft i utbildningen för samiska barn. Det är också brist på finansiering och inflytande.

Det som är aktuellt nu är att Sametinget förbereder ett remissyttrande.

Karesuando 11 november 2019

Ella Nilsá Biete Ber Ovlla

Per Olof Nutti

Styrelseordförande/President